Dosarul nr. 2ac-659/23 (dosar electronic 2-21182051-02-2ac-20112023)
Judecătoria Chișinău, judecător Sergiu Suvac

D E C I Z I E

mun. Chișinău 6 martie 2024

Colegiul civil, comercial
și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău
Președintele ședinței, judecător Ana Panov
Judecătorii Viorica Mihaila și Vitalie Cotorobai
Grefier Zoia Plești

examinând, în ședință de judecată publică, apelul declarat de „Transport Union" S.R.L., împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău /sediul centru/ din 26 aprilie 2023, pronunțată în cadrul cauzei civile intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de „Transport Union" S.R.L. către „Mediadesign" S.R.L. cu privire la încasarea penalității și a cheltuielilor de judecată, prin care acțiunea a fost respinsă, -

c o n s t a t ă :

La 9 decembrie 2021 „Transport Union" S.R.L. s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către „Mediadesign" S.R.L. /concretizată pe parcurs/, solicitând încasarea de la „Mediadesign" S.R.L. în beneficiul său a penalității în mărime de 50000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a indicat, că la 14 aprilie 2021 între „Transport Union" S.R.L., în calitate de prestator și „Mediadesign" S.R.L., în calitate de client, a fost încheiat contractul-comandă nr. M-28 privind prestarea serviciilor de transport și expediție, cu destinația RU-UA-MD.

Declară, că întru executarea contractului sus numit, Transport Union" S.R.L., în calitate de prestator, a încheiat contractul nr. M-28 din 14 aprilie 2021 cu un terț, „Transimpuls" S.R.L., în calitate de transportator, care s-a obligat să asigure și să execute transportarea efectivă a mărfii indicate în p. 6 al contractului M-28 din 14 aprilie 2021, cu aceeași rută de destinație.

A menționat, că în baza contractului-comandă nr. M-28 din 14 aprilie 2021 prestatorul, „Transport Union" S.R.L. s-a obligat să presteze serviciile de transport și expediere a mărfii, iar „Mediadesign" S.R.L. , în calitate de client, s-a obligat să achite suma în mărime de 950 dolari SUA, conform cursului oficial al BNM în ziua efectuării plății, pentru serviciile prestate indicate în pct. 11 al contractului.

Notează, că în conformitate cu pct. 14 din contract, clientul urma să achite plata în termen de 15 zile de la data descărcării mărfii. Cu toate acestea, pârâtul nu și-a executat integral și benevol obligația asumată.

Specifică, că la 17 aprilie 2021 camionul cu nr. de înregistrare CLAO 144 / CLAA 950, a efectuat descărcarea mărfii la locul de destinație prevăzut în pct. 20 al contractului, mun. Chișinău, Republica Moldova, fapt confirmat prin semnarea actului de îndeplinire a serviciilor nr. M-28 din 17 aprilie 2021, în baza contractului-comandă pentru furnizarea de transport și servicii de expediere.

Afirmă, că în scopul decontării contabile la 17 aprilie 2021 a fost emisă factura fiscală seria și nr. AAG 6810485 în sumă de 16 979,45 lei, ceea ce constituie 950 dolari SUA, conform cursului oficial al BNM.

Susține, că deși prestatorul și-a executat pe deplin obligațiile sale contractuale, clientul a omis efectuarea plății în sumă de 950 dolari SUA, cu toate că nu au existat careva pretenții din partea acestuia cu privire la executarea serviciilor prestate. Prin urmare, din 03 mai 2021 clientul se află în întârziere în ordinea prevăzută de art. 947 din Codul Civil al Republicii Moldova, precum și în temeiul pct. 38 al contractului nr. M-28 din 14 aprilie 2021, conform căruia „în cazul neachitării în termen a plății, clientul se obligă să plătească prestatorului o penalitate în mărime de 5% din sumă, pentru fiecare zi de întârziere".

Mai indică partea reclamantă, că la 21 aprilie 2021 între „Transport Union" S.R.L. , în calitate de prestator, și „Mediadesign" S.R.L., în calitate de client, a fost încheiat contractul-comandă nr. M-32 privind prestarea serviciilor de transport și expediție, cu destinația BY-UA-MD.

Declară că întru executarea contractului sus numit, „Transport Union" S.R.L. , în calitate de prestator, a încheiat contractul nr. M-32 din 21 aprilie 2021 cu un terț, „АвтоСпецТранс" S.R.L., în calitate de transportator, care s-a obligat să asigure și să execute transportarea efectivă a mărfii indicate în pct. 6 al contractului M-32 din 21 aprilie 2021, cu aceeași rută de destinație.

A menționat, că în baza contractului-comandă nr. M-32 din 21 aprilie 2021 „Mediadesign" S.R.L. s-a obligat să achite suma în mărime de 800 dolari SUA, conform cursului oficial al BNM în ziua efectuării plății, în termen de 15 zile de la data descărcării mărfii, însă clientul nu și-a executat benevol obligația asumată.

Specifică, că la 23 aprilie 2021 camionul cu nr. de înregistrare A 396BX67 / AK 346367, a efectuat descărcarea mărfii la locul de destinație prevăzut în pct. 20 al contractului- mun. Chișinău, Republica Moldova, fapt confirmat prin semnarea actului de îndeplinire a serviciilor nr. M-32 din 23 aprilie 2021, în baza contractului-comandă pentru furnizarea de transport și servicii de expediere.

Afirmă, că în scopul decontării contabile la 23 aprilie 2021 a fost emisă factura fiscală seria și nr. AAG 6810515 în sumă de 14 393,12 lei, ceea ce constituie 800 dolari SUA, conform cursului oficial al BNM.

Susține, că prestatorul și-a executat pe deplin obligațiile sale contractuale, însă clientul a omis efectuarea plății în sumă de 800 dolari SUA, deși nu există careva pretenții din partea acestuia cu privire la executarea serviciilor prestate, aflându-se, așadar, în întârziere.

Relatează, că la 16 iunie 2021 între „Transport Union" S.R.L., în calitate de prestator, și „Mediadesign" S.R.L., în calitate de client, a fost încheiat contractul-comandă nr. M-45 privind prestarea serviciilor de transport și expediție, cu destinația UA-MD.

Declară, că întru executarea contractului menționat, „Transport Union" S.R.L., în calitate de prestator, a încheiat contractul nr. M-45 din 16 iunie 2021 cu un terț, „Litanalex" S.R.L., în calitate de transportator, care s-a obligat să asigure și să execute transportarea efectivă a mărfii indicate în pct. 6 al contractului M-45 din 16 iunie 2021, cu aceeași rută de destinație.

A menționat, că în baza contractului-comandă nr. M-45 din 16 iunie 2021 „Mediadesign" S.R.L., în calitate de client, s-a obligat să achite suma în mărime de 350 dolari SUA, conform cursului oficial al BNM în ziua efectuării plății, în termen de 15 zile de la data descărcării mărfii. Cu toate acestea, și de această dată, clientul nu și-a executat integral și benevol obligația asumată.

Specifică, că la 16 iunie 2021 camionul cu nr. de înregistrare BE 4975 CI / BE 7743 XM, a efectuat descărcarea mărfii la locul de destinație prevăzut în pct. 20 al contractului – mun. Chișinău, Republica Moldova, fapt confirmat prin semnarea actului de îndeplinire a serviciilor nr. M-45 din 01 iulie 2021, în baza contractului-comandă pentru furnizarea de transport și servicii de expediere.

Afirmă, că în scopul decontării contabile la 16 iunie 2021 a fost emisă factura fiscală seria și nr. AAG 6810573 în sumă de 6 196,72 lei, ceea ce constituie 350 dolari SUA, conform cursului oficial al BNM.

Susține, că prestatorul și-a executat pe deplin obligațiile sale contractuale, însă clientul a omis efectuarea plății în sumă de 350 dolari SUA, deși nu există careva pretenții din partea acestuia cu privire la executarea serviciilor prestate, aflându-se în întârziere din data 17 iulie 2021.

A menționat, că deși a expediat în adresa pârâtei o reclamație privind executarea benevolă a plăților restante, datoria enunțată nu a fost stinsă integral.

Astfel, la situația din 13 octombrie 2021 „Mediadesign" S.R.L. datorează „Transport Union" S.R.L. următoarele sume:

1. în baza contractului nr. M-28 din 14 aprilie 2021- suma de 4 709,53 lei cu titlu de plată pentru servicii de transport-expediție și suma de 95 990,47 lei cu titlu de penalitate;

2. în baza contractului nr. M-32 din 21 aprilie 2021- suma de 14 393,12 lei cu titlu de plată pentru servicii de transport-expediție și suma de 113 705,65 lei cu titlu de penalitate;

3. în baza contractului nr. M-45 din 16 iunie 2021- suma de 2 655,74 lei cu titlu de plată pentru servicii de transport-expediție și suma de 21 555,74 lei, cu titlu de penalitate.

Accentuează reclamanta, că deși termenul de întârziere a plății datoriei este mare, înțelege faptul că penalitatea calculată pentru neachitarea în termen este exagerat de mare, iar reieșind din faptul că pârâta a achitat o parte din datorie, nu solicită încasarea penalității depline, ci doar o parte din ea sub forma unei sume fixe în mărime de 50 000 lei.

La cererea de chemare în judecată pârâtul „Mediadesign" S.R.L., avocatul Barcari Grigore a prezentat referință, prin care și-a exprimat dezacordul cu argumentele invocate în acțiunea, solicitând respingerea acesteia, indicând că conform actului de verificare între organizații, datoria pârâtei pe contractele menționate era stinsă integral la data de 15 decembrie 2021, respectiv, până la data când s-a dispus punerea pe rol a acțiunii. Suplimentar a relatat, că în pofida faptului că a fost înaintată prezenta acțiune în judecată, reclamanta a continuat relațiile contractuale cu „Mediadesign" S.R.L., fapt confirmat prin contractul de prestări servicii de transport nr. M-72 din 20 decembrie 2021, executat integral de ambele părți.

Referitor la solicitarea reclamantei de încasare a penalității disproporționat de mari în mărime de 50 000 lei, accentuează că de către reclamantă nu a fost prezentată nicio probă prin care ultima, din suma datoriei reale de 11 758, 39 lei la situația din 09 decembrie 2021**,** ar fi suportat prejudicii evaluate la 50 000 lei, care urmează a fi despăgubite. Afirmă, că la moment activitatea companiei este stagnată total, odată ce activitatea acesteia este strâns legată de importul mărfii din Ucraina, Belarus și Federația Rusă, iar încasarea penalității ar duce la falimentarea întreprinderii.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău /sediul centru/ din 26 aprilie 2023, acțiunea a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

În motivarea soluției sale instanța de fond a reținut, că la examinarea cauzei în ședința de judecată, reprezentanta reclamantei a susținut cererea de chemare în judecată doar în partea încasării penalității în mărime de 50 000 lei, confirmând achitarea integrală a datoriei de către pârâtă la momentul soluționării cererii de chemare în judecată.

În ceea ce priveşte penalitatea solicitată, în condițiile în care, la primirea plății pentru serviciile de transport, reclamanta nu şi-a rezervat expres dreptul la încasarea penalității, precum și în situația în care nici nu a probat existența vreunui prejudiciu efectiv în acest sens cauzat de întârzierea plății, instanța a considerat, că temeiuri de admitere a pretenției privind încasarea penalității lipsesc, motiv pentru care a respins cererea de chemare în judecată formulată de „Transport Union" S.R.L.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 20 aprilie 2023 „Transport Union" S.R.L., reprezentată de Ciobanu Vladislava, în baza procurii cu nr. 2 din 07.02.2023, a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă.

Prin încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curţii de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2023, nu s-a dat curs apelului, fiind comunicat părții apelante despre necesitatea prezentării cererii de apel întocmite în conformitate cu exigențele Legii și dovezii achitării taxei de stat, acordându-i pentru aceasta termen de 15 zile calendaristice, calculat din momentul comunicării actului judecătoresc. Concomitent s-a explicat părții apelante, că în caz dacă nu vor fi lichidate neajunsurile indicate în încheierea sus-numită în termenul acordat, cererea de apel nu va fi considerată depusă și, împreună cu actele anexate, va fi restituită. În interiorul termenului acordat, partea apelantă a înlăturat neajunsurile indicate. În consecință prin încheierea instanței de apel din 28 decembrie 2023, apelul declarat de Transport Union" S.R.L., a fost acceptat pentru examinare și intentată procedura în apel.

În motivarea apelului reprezentantul părții a indicat, că apelanta/reclamanta a invocat aceleași motive de fapt și de drept indicate în cererea de chemare în judecată, menționând că iniţial prin cererea de chemare în judecată apelantul a solicitat încasarea datoriei în mărime de 21 758,39 lei, a penalităţii în mărime de 50 000 lei, a taxei de stat în mărime de 2 152,75 lei. Ulterior apelantul în cadrul şedinţei de judecată, care era stabilită pentru data de 09.11.2022 a declarat că datoria principală la data adresării în instanţa de judecată constituia suma 11 758,39 lei, fapt probat prin dispoziţiile de plată, precum şi prin declaraţiile intimatului recunoscute şi confirmate prin referinţa depusă la dosar.

În acest context susține reprezentantul apelantei, că la data depunerii acţiunii în judecată, datoria intimatului (debitorului) faţă de apelant (creditor) a existat, însă pe parcursul derulării procesului intimatul „ Mediadesign" S.R.L. a stins integral datoria de bază faţă de apelant „Transport Union" S.R.L. În consecinţa apelantul a concretizat cerinţele sale, astfel încît a solicitat instanţei de judecată încasarea doar a penalităţilor contractuale şi a cheltuielilor de judecată.

Se mai menționează în cererea de apel, că apelantul (creditorul) a primit executarea obligaţiei deja după ce acţiunea era înregistrată în instanţa de judecată, astfel nu a putut nici nu era obligat să-şi rezerve acest drept printr-o rezervă aparte. Consideră că instanţa de fond a aplicat prevederile art.949 alin.(1) Cod Civil eronat.

Menționează, că un alt argument, invocat de instanţa de fond este că reclamanta (apelanta) nu a probat existenţa vreunui prejudiciu efectiv în acest sens cauzat de întârzierea plăţii. În acest sens reprezentantul apelantei a indicat, că apelantul a solicitat încasarea în parte a penalităţilor, dat fiind faptului că suma penalităţii pentru neexecutarea în termen a obligaţiilor de plată, reprezintă o sumă considerabilă în raport cu mărime datoriei de bază, reclamantul conștientizează acest fapt, astfel ca efect a solicitat instanţei de judecată încasarea a doar unui cuantum în mărime fixă de 50 000 lei, care potrivit calculului reprezintă 0,2 % pentru fiecare zi de întîrziere din suma datorată, ceea ce este cu 4,8 % mai puţin decât clauza penală stipulată în pct. 38 al Contractului.

A completat, că potrivit actului decontărilor reciproce între apelant „Transport Union” S.R.L. şi intimat „ Mediadesign” S.R.L., precum şi potrivit dispoziţiilor de plată, anexate la materialele dosarului, rezultă că intimatul la data de 07.12.2023, data depunerii cererii în instanţă, înregistra datoria faţă de apelant în mărime de 11 758,39 lei, restanţa formată în baza Contractelor nr. M-32 din 21.04.2021 şi nr. M-45 din 16.06.2021. Conform calculelor penalităţilor, anexate la cerere, rezultă că, în baza contractului nr. M-32 suma penalităţii constituie 113 705,65 lei, calculate pentru 157 zile reţinere de plată şi în baza contractului nr. M-45 suma penalităţii constituie suma 21 555,74 lei, calculate pentru 88 zile reţinere de plată. Respectiv apelantul „Transport Union” S.R.L. pretinde încasarea penalităţilor în sumă fixă 50 000 lei doar în baza Contractelor nr. M-32 din 21.04.2021 şi nr. M-45 din 16.06.2021.

La cererea de apel reprezentatul părții intimate „ Mediadesign” S.R.L., avocatul Barcari Grigore a prezentat referință, prin care și-a exprimat dezacordul cu argumentele expuse în cererea de apel, solicitând respingerea apelului și menținerea în vigoare a actului judecătoresc nominalizat. Suplimentar comunicând că, la primirea plăţii pentru serviciile de transport (15.12.2021), apelanta nu şi-a rezervat expres dreptul la încasarea penalităţii, precum şi în situaţia în care nici nu a probat existenţa vreunui prejudiciu efectiv în acest sens cauzat de întârzierea plăţii, temeiuri de admitere a pretenţiei privind încasarea penalităţii lipsesc, motiv pentru care cererea de chemare în judecată formulată de reprezentanta apelantei, a fost respinsă întemeiat de către instanţa de fond.

În ședința instanței de apel reprezentantul apelantei „Transport Union” S.R.L., Ciobanu Vladislava, a susținut motivele de fapt și de drept expuse în cererea de apel, din care considerente a solicitat admiterea integrală a cererii de apel.

Reprezentantul intimatei„ Mediadesign” S.R.L., avocatul Barcari Grigore în cadrul ședinței instanței de apel nu s-a prezentat, dar prin cerere a solicitat examinarea apelului în lipsa sa.

Audiind participanții la proces, analizând motivele invocate în cererile de apel, studiind materialele pricinii, Colegiul consideră apelul declarat de „Transport Union” S.R.L., drept întemeiat şi care urmează a fi admis, cu casarea hotărârii instanței de fond, din următoarele motive.

Termenul de declarare a apelului.

Potrivit art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile calculat din data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

După cum a fost indicat mai sus, reprezentantul apelantei „Transport Union” S.R.L., Ciobanu Vladislava, a depus cererea de apel la data de 20 aprilie 2023, contestând hotărârea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/, dispozitivul căruia a fost pronunțat la 26 aprilie 2023. Astfel se constată, că apelul a fost declarat în interiorul termenului acordat de Lege.

Cadrul legal pertinent aplicabil speței.

În conformitate cu art. 385 lit. c) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre.

Conform art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședința de judecată.

Potrivit dispozițiilor art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele are au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 121 Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Articolul 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 118 al-le (1)-(3) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Partea care nu a exercitat pe deplin obligația de a dovedi anumite fapte este în drept să înainteze instanței judecătorești un demers prin care solicită audierea părții adverse în privința acestor fapte dacă solicitarea nu se referă la circumstanțele pe care instanța le consideră dovedite. Circumstanţele care au importantă pentru soluționarea justă a pricinii sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

În corespundere cu art. 6 paragraful 1 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi jurisprudenţa CtEDO, instanţele de judecată sunt obligate să motiveze hotărârile sale, care vor trebui să conţină circumstanţele cauzei constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile

referitor la admiterea sau respingerea acţiunii, alte chestiuni ce au fost soluţionate în cadrul judecării pricinii, legea materială şi/sau procedurală aplicată în cadrul judecării pricinii, argumentele instanţei în caz de respingere a unor probe prezentate de participanţi etc.

Conform art. 373 Cod de procedură civilă (1) Instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.

(2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

(3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.

(5) Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

(6) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor când consimte şi când hotărârea este atacată şi de alţi participanţi la proces.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părți şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Or, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor instanței de apel, ultima are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare (Hirro Balani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

Articolul 5 alin. (1) Cod de procedură civilă declară, că orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Conform art. 774 alin. (1) Cod civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.”

În baza art. 775 alin. (1) Cod civil, debitorul şi creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință la momentul naşterii, pe durata existenței, la momentul executării şi stingerii obligației.

Conform art. 776 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit art. 858 alin. (1) și alin. (2) Cod civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul şi în momentul stabilit.

Conform art. 947 alin. (1) Cod civil, clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate). Clauza penală este datorată, numai dacă sunt întrunite condițiile necesare acordării de despăgubiri, însă creditorul nu trebuie să facă dovada existenței prejudiciului, întrucât legea pornește de la ideea că lipsa de folosință a unei sume de bani provoacă creditorului un prejudiciu, constând în cuantumul penalităților datorate, pe perioada întârzierii la executare. Clauza penală reprezintă o convenție accesorie cu toate consecințele, decurgând din aceasta calificare, dar, în același timp, reprezintă şi o pedeapsa privată reparatorie. Așadar, clauza penala reprezintă, în primul rând, o pedeapsă civilă şi numai apoi, doar în măsura în care s-a produs un prejudiciu, este şi o reparație. Scopul clauzei penale este determinarea anticipată a cuantumului despăgubirilor ce vor fi plătite de către debitor, iar nu crearea unei posibilități pentru debitor de a se libera de obligația principală, asumată printr-o altă prestație. Suma prevăzută prin clauza penală are menirea de a compensa prejudiciul suferit de creditor, prin neexecutarea obligațiilor contractuale de către debitor.

Potrivit art. 949 alin. (1), (3) Cod civil, dacă penalitatea este stipulată pentru cazul în care debitorul nu execută obligaţia, creditorul poate cere atît executarea obligaţiei, cît şi plata penalităţii. (3) În cazul în care a primit executarea, creditorul poate cere plata penalităţii numai dacă şi-a rezervat expres acest drept la primirea executării.

Conform art. 1525 alin. (1) Cod civil, prin contractul de expediţie o parte (expeditor) se obligă, pe contul şi în numele celeilalte părţi (client) sau în nume propriu, să organizeze transportul de bunuri prin încheierea unui contract de transport şi îndeplinirea altor acte necesare în vederea efectuării transportării, iar clientul se obligă să achite remuneraţia convenită (comision).

Starea de fapt și circumstanțele pricinii. Aprecierile instanței de apel.

Din materialele cauzei și probatoriului prezentat se constată, că înaintând acțiunea împotriva „Mediadesign" S.R.L., reclamanta „Transport Union" S.R.L. pretinde încasarea din contul Mediadesign" S.R.L. în beneficiul său a datoriei în mărime de 21 758,39 lei, penalității în mărime de 50 000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată compuse din plata taxei de stat în mărime de 2 152,75 lei.

Ulterior, în ședința de judecată, reprezentanta reclamantei„Transport Union" S.R.L., a susținut cererea de chemare în judecată doar în partea încasării penalității și a cheltuielilor de judecată, în baza motivelor de fapt și de drept invocate în acțiunea depusă, confirmând stingerea cu întârziere, în opinia sa, a datoriei de către pârâtă.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond prima instanță a ajuns la concluzia

netemeiniciei acesteia, respingând-o în acest sens.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, reclamanta „Transport Union" S.R.L. a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Completul consideră că concluziile instanței de fond, expuse în hotărâre sunt neîntemeiate, rezultate din aprecierea incorectă a circumstanțelor pricinii şi interpretarea eronată a normelor de drept material, fapt care constituie temei de casare a hotărârii pronunțate.

Astfel, din materialele cauzei și probatoriului prezentat Colegiul a constatat, că între „Transport Union" S.R.L., în calitate de executant şi „Mediadesign" S.R.L., în calitate de beneficiar, au fost încheiate contractele-cerere privind prestarea serviciilor de transport și expediere nr. M28 din 14 aprilie 2021, nr. M32 din 21 aprilie 2021 și nr. M45 din 16 iunie 2021, potrivit cărora beneficiarul s-a obligat să achite prin transfer bancar expeditorului sumele de 950 dolari SUA, 800 dolari SUA, 350 dolari SUA pentru serviciile de transport a mărfii, în decurs de nu mai târziu de 15 zile după descărcarea respectivei mărfi.

Materialele cauzei atestă și faptul, că întru executarea contractelor-cerere privind prestarea serviciilor de transport și expediere anterior enumerate, „Transport Union" S.R.L., în calitate de expeditor, a încheiat contracte cu transportatorii-executanți, „Transimpuls" S.R.L., „АвтоСпецТранс" S.R.L., „Litanalex" S.R.L., în baza cărora ultimii s-au obligat să asigure și să execute transportarea efectivă a mărfii indicate în pct. 6 al contractelor.

La executarea serviciilor de transport au fost eliberate facturile fiscale seria și numărul AAG 6810485 din 17 aprilie 2021 în sumă de 16 979,45 lei, seria și numărul AAG 6810515 din 23 aprilie 2021 în sumă de 14 393,12 lei, seria și numărul AAG 6810573 din 16 iunie 2021 în sumă de 6 196,72 lei, semnate și ștampilate, atât de reprezentantul reclamantei, cât și de reprezentantul pârâtei.

Potrivit actelor de îndeplinire a serviciilor nr. M28 din 17 aprilie 2021, nr. M32 din 23 aprilie 2021, nr. M45 din 16 iunie 2021 semnate, atât de reprezentantul reclamantei, cât și de reprezentantul pârâtei, se confirmă executarea obligațiilor de transportare a mărfii în conformitate cu condițiile specificate în contractele anterior menționate, respectiv, acceptarea fără pretenții a serviciilor prestate clientului.

La 12 octombrie 2021 reprezentantul reclamantei, „Transport Union" S.R.L., a formulat o reclamație în adresa pârâtei „Mediadesign" S.R.L., pretinzând achitarea benevolă a datoriei restante în sumă de 21758,39 lei până la 13 octombrie 2021.

Potrivit ordinelor de plată anexate la materialele dosarului, instanța atestă stingerea integrală a datoriei restante rezultate din contractele nr. M28 din 14 aprilie 2021, nr. M32 din 21 aprilie 2021 și nr. M45 din 16 iunie 2021, prin achitarea de către pârâtă a sumelor de 5 000 lei la 11.11.2021, de 6 758,39 lei la 25.11.2021, de 5 000 lei la 13.12.2021, de 2000 lei la 14.12.2021 și de 3 000 lei la 15.12.2021.

Cu toate acestea, deși reclamanta a depus cererea de chemare în judecată la 9 decembrie 2021, dată la care în mare parte datoria pârâtei a fost stinsă, a prezentat actul de verificare a decontărilor reciproce la situația din 13.10.2021 în care se atestă o datorie a pârâtei în mărime de 21 758,39 lei.

Totodată, la examinarea cauzei în ședința de judecată, reprezentanta reclamantei a susținut cererea de chemare în judecată doar în partea încasării penalității în mărime de 50 000 lei, confirmând achitarea integrală a datoriei de către pârâtă la momentul soluționării cererii de chemare în judecată.

Corespunzător, potrivit stării de fapt constatate și cadrului legal aplicabil Colegiul consideră pretenția de încasare a penalității este una parțial întemeiată, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 949 alin. (1), Cod Civil, dacă penalitatea este stipulată pentru cazul în care debitorul nu execută obligaţia, creditorul poate cere atît executarea obligaţiei, cît si plata penalităţii. Nu se poate cere atît executarea obligaţiei, cît şi plata penalităţii dacă penalitatea s-a stipulat cu titlu de despăgubire în locul prestaţiei şi nu doar cu titlu de mijloc de garantare a executării obligaţiei.

În acest context, Completul consideră greșită concluzia instanței de fond, că creditorul „Transport Union" S.R.L. nu mai poate cere plata penalităților stabilite pentru cazurile de neexecutare a obligației, deoarece ultima nu și-a rezervat acest drept la primirea executării. Or, creditorul „Transport Union" S.R.L. a primit executarea obligaţiei deja după ce acţiunea era înregistrată în instanţa de judecată, astfel nu a putut nici nu era obligat să-şi rezerve acest drept printr-o rezervă aparte.

Sub acest aspect Completul consider necesar a reitera prevederile art.3 al Hotărârii Plenului Curţii Supreme de Justiţie a Republicii Moldova cu nr. 9 din 24.12.2010 privind aplicarea de către instanţele judecătoreşti a legislaţiei ce reglementează modalităţile de reparare a prejudiciului cauzat prin întîrziere sau executare necorespunzătoare a obligaţiilor pecuniare, cu excepţia celor izvorîte din contractul de credit bancar sau împrumut, care prevede, că clauza penală reprezintă o stipulaţie (prevedere contractuală), prin care părţile stabilesc de comun acord, anticipat şi prin apreciere cuantumul despăgubirilor ce vor fi datorate de partea în culpă, în cazul neîndeplinirii ori îndeplinirii necorespunzătoare a obligaţiilor asumate. Instanţele vor reţine că acest mijloc de garantare a executării obligaţiilor (nu numai pecuniare) prezintă pentru creditor avantajul că acesta nu mai trebuie să dovedească existenţa şi cuantumul prejudiciului, în cazul în care debitorul nu-şi execută obligaţiile conform prevederilor contractuale.

La caz, potrivit actului decontărilor reciproce între „Transport Union" S.R.L. şi „ Mediadesign" S.R.L., precum şi potrivit dispoziţiilor de plată, anexate la materialele dosarului, rezultă că intimatul la data de 07.12.2023, data depunerii cererii în instanţă, înregistra datoria faţă de apelant în mărime de 1 1 758,39 lei, restanţa formată în baza Contractelor nr. M-32 din 21.04.2021 şi nr. M-45 din 16.06.2021.

Conform calculelor penalităţilor, anexate la cerere, rezultă că, în baza contractului

nr. M-32 suma penalităţii constituie 113 705,65 lei calculate pentru 157 zile reţinere de plată şi în baza contractului nr. M-45 suma penalităţii constituie suma 21 555,74 lei, calculate pentru 88 zile reţinere de plată.

Însă apelantul/reclamant „Transport Union" S.R.L. pretinde încasarea penalităţilor în sumă fixă 50 000 lei doar în baza Contractelor nr. M-32 din 21.04.2021 şi nr. M-45 din 16.06.2021.

În acest context Completul judiciar menționează faptul, că conform Actului de verificare între „Transport Union" S.R.L. și „Mediadesign" S.R.L. pentru perioada 01.01.2021-17.02.2022, la data înaintării acțiunii /09.12.2021/ datoria nestinsă de către „Mediadesign" S.R.L. constituia suma de 11758,39 lei. Respectiv, Completul consideră necesar de a încasa din contul „Mediadesign" S.R.L. în beneficiul „Transport Union" S.R.L. penalitatea în sumă de 11758,39 (unsprezece mii șapte sute cincizeci și opt) lei 39 bani RM, în limita datoriei nestinsă către „Mediadesign" S.R.L. la momentul adresării „Transport Union" S.R.L. cu prezenta acțiune.

Cu privire la cheltuielile de judecată suportate, Colegiul reține următoarele.

În corespundere cu art. 82-84 din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei. Taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a cauzei civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar. În acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul şi valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale şi în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat. Se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială şi reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizând cauzele cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvabilității, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum şi cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

Conform art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului. Totodată, potrivit dispozițiilor alin. (3) și alin. (4) al aceleiași norme, prevederile alin. (1) se aplică şi la repartizarea între părţi a cheltuielilor de judecată în instanţă de apel, în instanţă de recurs şi în cadrul revizuirii. Iar, dacă, fără a trimite cauza spre rejudecare, modifică hotărârea atacată sau pronunţă o nouă hotărâre, instanţa ierarhic superioară poate schimba corespunzător repartizarea cheltuielilor de judecată.

Prin urmare, ținând cont de faptul că acțiunea apelantului/reclamant „Transport Union" S.R.L. a fost admisă parțial, instanța de apel consideră necesar a încasa din

contul „Mediadesign” S.R.L. în beneficiul „Transport Union” S.R.L. suma de 352,75 (trei sute cincizeci și doi) lei 75 bani RM cu titlu de taxă de stat aferentă cererii de chemare în judecată, și suma de 264,56 (două sute șaizeci și patru) lei 56 bani RM cu titlu de taxă de stat aferentă cererii de apel.

În final, din considerentele descrise și anterior enunțate, având în vedere că circumstanțele pricinii au fost stabilite de către prima instanță, dar au fost apreciate greșit, la fel și normele de drept material au fost aplicate incorect și nu este necesară verificarea suplimentară a unor dovezi, Colegiul ajunge la concluzia de a admite apelul declarat de „Transport Union” S.R.L. , a casa hotărârea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 26 aprilie 2023 și a pronunța o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii.

Reieșind din cele relatate și în conformitate cu prevederile art. art. 385 lit. c) și 389-390 Cod de procedură civilă Colegiul, -

d e c i d e:

Admite apelul declarat de „Transport Union” S.R.L.

Casează hotărârea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 26 aprilie 2023, pronunțată în cadrul cauzei civile intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de „Transport Union” S.R.L. către „Mediadesign” S.R.L. cu privire la încasarea penalității și a cheltuielilor de judecată și, în pricină, pronunță o nouă hotărâre prin care:

Admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de „Transport Union” S.R.L. către „Mediadesign” S.R.L. cu privire la încasarea penalității și a cheltuielilor de judecată.

Încasează din contul „Mediadesign” S.R.L. în beneficiul „Transport Union” S.R.L. penalitatea în sumă de 11758,39 (unsprezece mii șapte sute cincizeci și opt) lei 39 bani RM, suma de 352,75 (trei sute cincizeci și doi) lei 75 bani RM cu titlu de taxă de stat aferentă cererii de chemare în judecată și suma de 264,56 (două sute șaizeci și patru) lei 56 bani RM cu titlu de taxă de stat aferentă cererii de apel.

În rest, acțiunea se respinge ca fiind nefondată.

Decizia este definitivă și executorie din data adoptării, dar cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței **Ana Panov**
Judecător

Judecătorii **Viorica Mihaila**

Vitalie Cotorobai